

Doelstraat 13

Waaning Haarlemmer Olie

Het eerste wat opvalt aan het gebouw is dat het er robuust, maar toch voornaam uitziet. Toch was wat je nu ziet onderdeel van een fabriek, namelijk van de Haarlemmer Olie van Waaning. Het tegeltableau geeft dat ook duidelijk aan.

Aan de kant van de Doelstraat zie je helemaal bovenin de gevelsteen die verwijst naar de uitvinding van de Haarlemmerolie in 1696 door Claes Tilly. Behalve het jaartal is een harnashelm afgebeeld en een vogel die op een tak zit aan beider zijden geflankeerd door lofwerk. Verondersteld mag worden dat de steen uit

dezelfde tijd komt als de bouw van de fabriek en woonhuis in 1907 / 1908.

De bouw van de fabriek van Waaning is aanleiding geweest tot een felle concurrentiestrijd om het maken van de echte Haarlemmerolie; het "medicijn" dat overal goed voor is.

Haarlemmer Olie werd zoals al gezegd: in 1696 uitgevonden door Claes Tilly.

Dit mengsel van terpentijn, lijnolie en zwavel zou vooral helpen tegen verkoudheid, jicht en reumatiek. Door het grote succes kwamen er veel nabootsers die beweerden dat hun olie even goed was, zo niet beter. Haarlem telde begin 1900 wel twintig van dergelijke concurrenten. In de Vijfhoek was de firma van de Gebroeders Waaning de grootste.

Door C. de Koning Tilly werden talloze processen gevoerd om het namaken van de olie te stoppen. Bij Waaning is dat niet gelukt. Wat wel lukte was dat Waaning zijn tegeltableau moest aanpassen. Daaruit moest

de naam Tilly worden weggehaald. Op het tableau is dat nog steeds te zien door de afwijkende kleur tegels achter de naam Waaning.

Pas in 1980 vertrok het bedrijf uit Haarlem.

Nog steeds hebben heel wat apothekers en drogisten "Oprechte" Haarlemmerolie in voorraad. In vele landen wordt het nog regelmatig door artsen voorgeschreven. Het middel is voor Haarlem van onschatbare waarde geweest; zij verschafte de stad tot ver over de landsgrenzen naamsbekendheid. Op menig koopvaardijchip was een flesje "Oprechte" Haarlemmerolie te vinden en de Oost- en West-Indiëvaarders namen het medicijn mee naar de overzeese bezittingen.